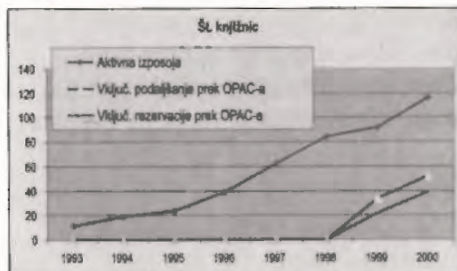

V IZUM-u smo letos začeli s spremljanjem aktivnosti izposoje v knjižnicah, ki so aktivno vključene v sistem COBISS/Izposoja. V ta namen se zbirajo in obdelujejo transakcije izposoje (na dom in v čitalnico), podaljšanja roka izposoje (v knjižnici – pri izposojevalnem pultu oz. po telefonu in prek spleta) in rezervacij (v knjižnici in prek spleta). O posamezni transakciji se beležijo naslednji podatki: vrsta transakcije, čas izvedbe transakcije in COBISS-ov akronim tiste knjižnice, v kateri je bila transakcija izvršena.

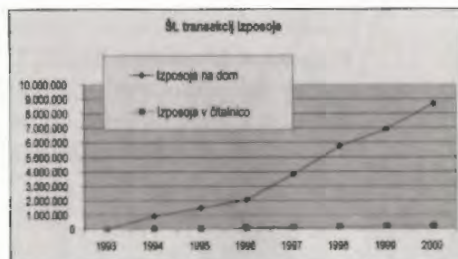
Pripravili smo statistike aktivnosti izposoje za obdobje od oktobra 1993 naprej, ko so se transakcije začele zapisovati v programskem segmentu COBISS/Izposoja. Leta 1993 je bilo v sistem COBISS/Izposoja vključenih 11 knjižnic, konec leta 2000 pa že 116. Na sliki 1 je prikazano naraščanje števila knjižnic, vključenih v sistem COBISS/Izposoja. V letu 1999 smo v segment COBISS/OPAC za WWW dodali možnost podaljševanja roka izposoje in rezervacij gradiva. Na sliki je prikazan tudi delež knjižnic, ki so v tem času svojim uporabnikom ponudile to možnost.

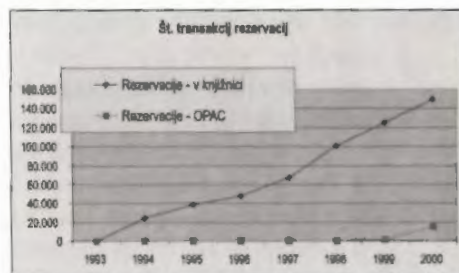
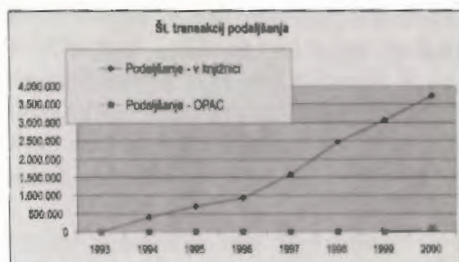
Leto	Aktivna izposoja	Vključeno podaljšanje prek OPAC-a	Vključene rezervacije prek OPAC-a
1993	11	0	0
1994	19	0	0
1995	24	0	0
1996	39	0	0
1997	62	0	0
1998	84	0	0
1999	92	33	22
2000	116	51	39

Slika 1: Število knjižnic, vključenih v sistem COBISS/Izposoja

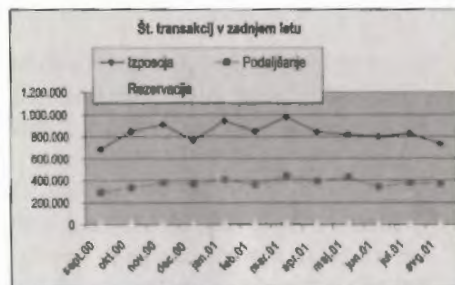
V obdobju spremljanja aktivnosti je skupno število transakcij naraščalo premo sorazmerno s številom knjižnic, ki so se aktivno vključile v sistem COBISS/Izposoja. Od leta 1999 dalje je razviden tudi delež transakcij, ki so bile izvršene prek spleta s pomočjo segmenta COBISS/OPAC za WWW. Pri podaljševanju roka izposoje gradiva je ta delež narasel z 0,3 odstotka na 2,4 odstotka, pri rezervaciji gradiva pa z 0,92 odstotka na 10,9 odstotkov. Skupno število transakcij izposoje, podaljševanja roka izposoje in rezervacij za to obdobje je prikazano na slikah 2, 3 in 4.

Slike 2, 3 in 4: Število transakcij v knjižnici in prek COBISS/OPAC-a za WWW

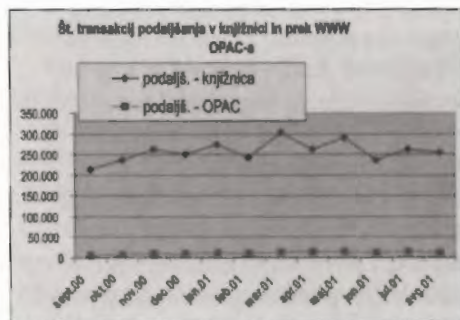
Na sliki 5 je prikazano število transakcij izposoje, podaljšanja roka izposoje in rezervacij v zadnjem letu dni (1. 9. 2000 do 31. 8. 2001). Skupno število transakcij izposoje je v povprečju dvakrat večje kot skupno število transakcij podaljšanja roka izposoje, kar pomeni, da je bil rok izposoje približno za vsak drugi izposojeni izvod gradiva podaljšan vsaj enkrat.

Slika 5: Število transakcij v zadnjem letu

Na naslednjih dveh diagramih je prikazan vpliv transakcij podaljšanja roka izposoje oz. rezervacij, ki so jih uporabniki izvedli prek spleta s pomočjo programskega segmenta COBISS/OPAC za WWW, na skupno število izvršenih transakcij istega tipa. Statistika zajema samo tiste knjižnice, ki so v tem obdobju imele vključeno to storitev.

Slika 6 prikazuje število transakcij podaljšanja roka izposoje v knjižnici in prek spleta v zadnjem letu dni. V tem obdobju je število knjižnic, ki ponujajo to storitev, naraslo s 46 na 63. Delež transakcij, izvršenih prek spleta, je v primerjavi s transakcijami, izvedenimi v knjižnici (podaljšanje roka izposoje pri obisku knjižnice ali sporočilo po telefonu), v povprečju znašal 4 do 5 odstotkov.

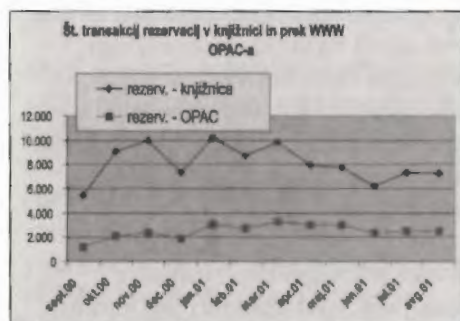

Slika 6: Število transakcij podaljšanja roka izposoje v knjižnici in prek COBISS/OPAC-a za WWW

Slika 7 prikazuje število transakcij rezervacij v knjižnici in prek spleta v zadnjem letu dni. V tem obdobju je število knjižnic, ki ponujajo to storitev, naraslo s 35 na 51. Delež transakcij rezervacij.

izvršenih prek spleta, je v povprečju z 21 odstotkov narasel na približno 35 odstotkov.

uporabniki gradivo že prej poiščejo v katalogu in ga takoj nato rezervirajo.

Mira Folnovič, Matjaž Cigrovski

Slika 7: Število transakcij rezervacij v knjižnici in prek COBISS/OPAC-a za WWW

Iz diagramov je razvidno, da je naraščanje števila transakcij premo sorazmerno z naraščanjem števila knjižnic, vključenih v sistem COBISS/Izposoja. Tako se je v zadnjih petih letih število transakcij v povprečju povečalo za več kot štirikrat. Narašča tudi število knjižnic, ki v svojo ponudbo vključujejo možnost podaljševanja roka izposoje in rezervacij na spletu s pomočjo segmenta COBISS/OPAC za WWW. Delež transakcij, izvršenih prek spleta, je v knjižnicah, ki podpirajo to storitev, v povprečju 5 odstotkov pri transakcijah podaljšanja roka izposoje in 30 odstotkov pri transakcijah rezervacij. Vzrok za nizek delež transakcij prek spleta je v tem, da mnogi uporabniki knjižnice nimajo možnosti dostopa do interneta od doma ali pa nimajo uporabniške šifre, ki je pogoj za avtorizacijo. To še zlasti velja za podaljševanje roka izposoje. Uporabniki namreč lahko rok izposoje podaljšajo tudi drugače, npr. po telefonu. Delež rezervacij prek spleta pa je mnogo višji, saj lahko